

ԱՏԱՄ ՄԻՑՔԻԷՎԻԶ

ԱՅԼԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ (1)

Մտիկ ըրէ, աղջիկ:

Էն մտիկ չ'ընէր... — Օր ցորեկ է, քաղաքին մէջ ենք, քովդ մարդ չկայ, ի՞նչ ուրուական է որ բռնել կ'ուզես: Կը կանչես զայն, կը թուիս զայն ճանչնալ...

Էն մտիկ չ'ընէր... — Քարի մը պէս անշարժ, աչքերը մերթ սեւեռուն, մերթ մոլորուն, յանկարծ լալ կը սկսի, պարտադր կը գրկէ, կը շարժուի, յետոյ կ'արտասուէ ու կը ժպտի:

«Դո՛ւն ես, սիրելի ժանս, գիշերը, հոյն իսկ մահուընէ՞ յետոյ, ո՛վ սիրականս: Եկո՛ւր, օ՛հ եկո՛ւր, յուշիկ քայլերով, որովհետեւ խորթ մայր մը կրնայ մեզ իմանալ...

«Եւ եթէ իմանայ, ա՛լ չկաս դուն: Գերեզմա՛նն ես, մեռած: Ա՛հ, կը վախնամ, կը վախնամ իմ քունէս, ա՛ն է, ինքն իսկ: Իր գէմքն է, իր աչքերը, իր ճերմակ սլառ մուճանը...

«Ի՛նքն է, տեսէք, տժգոյն ինչպէս իր պատանքը... պա՛ղ, ի՛նչքան սառուցիկ են իր ձեռքերը: Հո՛ս, հո՛ս, տաքցու՛ր զանոնք սրտիս վրայ, թեւերուս մէջ. օ՛ն, եկո՛ւր, շրթներդ շրթներուս:

«Ա՛հ, ի՛նչ ցուրտ կ'ընէ գերեզմանին մէջ: Ահա մեռած ես դուն, մեռած երկու տարիէ ի վեր: Ա՛ն տար զիս, ես ալ կ'ուզեմ մեռնիլ. չեմ սիրեր այս աշխարհը:

«Կը տառապիմ՝ չար ամբոխին մէջ տեղը. կուլամ, ու արցունքներուս վրայ կը խնդան, կը խօսիմ, ոչ ոք կ'ուզէ զիս հասկնալ. կը տեսնեմ, ու անոնք չեն տեսներ:

«Աւելի կանուխ եկուր... Աստուած իմ, երա՛զ մըն է արդեօք... Օ՛հ ո՛չ, քեզ գիւրկս ունիմ... Բայց ահա կը փախչիս ինձմէ, սի-

րելի ժանս. կեցի՛ր, կեցի՛ր գեռ, գեռ շուտ է. շատ շուտ...

«Աստուած իմ, աքաղաղը խօսեցաւ, արշալոյսը սլառու հաններուն մէջ փայլեցաւ ժա՛ն, կեցիր գեռ .. Ա՛խ, անհետացաւ... վա՛յ ինձի:»

Այսպէս աղջիկը կ'ողբայ իր նշանածը:

Կը վազէ անոր ետեւէն, կ'ուզէ զայն բռնել, կը կանչէ զայն, ու կ'իյնայ 'նուադած. այդ անկումէն, այդ աղաղակէն, ամբօխը կը հաւաքուի:

«Աղօթք ըրէք, կ'ըսէ պարզամիտ ժողովուրդը, անոր հոգին հոս ներկայ ըլլալու է, ժան իր սիրելի Մառիին քովը ըլլալու է, ան որ երկրիս վրայ այնքան կը սիրէր գէնիկա:»

Եւ ես կը հնազանդիմ... կը հաւատամ... կ'արտասուեմ... եւ կ'աղօթեմ:

«Մտիկ ըրէ՛, աղջիկ. կը գոչէ ամբոխին մէջէն ճերմակի մը. եւ դուք բոլորդ, հաւատացէք իմ ակնոցներուս եւ իմ աչքերուս. ոչի՛նչ, ոչի՛նչ կը տեսնեմ՝ այս աղջիկան շուրջը:

«Ուզիները գինով մարդոց մէկ հնարքն են, ագիտութեան աշխատանքներուն մէջ դարձնուած: Այս աղջիկը յիմար մըն է, և այս ժողովուրդին հաւատքը ողջմտութեան հակառակ է:»

— Այդ աղջիկը ԶԳԱՅՈՒՄՆ է, եւ այդ ժողովուրդը՝ ՀԱՒԱՏՔՆ է. երկուքն ալ աւելի լաւ կը տեսնեն քան գիտունին ակնոցներն ու աչքերը:

«Դուն գիտես մեռած ճշմարտութիւններ, ուսմիկն անմատչելի. դուն աշխարհը հիւլէի մը մէջ կը տեսնես, եւ հիւլէ մը աշխարհի մէջ, բայց չես լսեր բանը, կենդանի ճշմարտութիւնը. քեզի համար, հրաշք չկայ:

«Պէտք է սիրտ մը ունենալ եւ ուրիշներու սրտին մէջ տեսնել:»

(1) Լեհաստանի ազգային բանաստեղծին գեղեցկագոյն քերթուածներէն մին տուինք մեր անցեալ թիւով: Յաջորդ թիւերով եւս պիտի հրատարակենք իր գլխաւոր էջերէն մէկ քանիսն Թարգմանութիւնը: (Ի. Խ.)